

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U002900

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 11-07-2025

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ ОНЕУ від 08.09.2025 р. № 144

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Березорудський Андрій Миколайович

2. Andrii M. Berezorudskyi

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 051

Назва наукової спеціальності: Економіка

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Економіка

Дата захисту: 19-08-2025

Спеціальність за освітою: Економіка

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 10378

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 02071079

Місцезнаходження: вул. Преображенська, 8, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 02071079

Місцезнаходження: вул. Преображенська, 8, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 05, 05.41, 05.41.05, 06, 05.07.10

Тема дисертації:

1. Сучасні урбанізаційні процеси в Україні.
2. Modern urbanization processes in Ukraine.

Реферат:

1. У дисертаційній роботі розкрито теоретичні засади та удосконалено прикладні рекомендації та методологічні підходи щодо аналізу урбанізаційних процесів. Здійснено комплексний аналіз та узагальнення етапів розвитку наукової думки щодо урбанізації як багатовимірного соціально-економічного явища. Систематизовано ключові класичні та сучасні наукові підходи, які сформували теоретико-методологічне підґрунтя сучасної урбаністики. Охарактеризовано специфіку міждисциплінарних концепцій, виявлено їхні переваги й обмеження в інтерпретації урбанізаційних процесів. Здійснено критичний аналіз існуючих наукових підходів до трактування ключових понять, зокрема «урбанізація», «місто» та «система розселення». Виокремлено основні інтерпретаційні рамки кожного з термінів, виявлено їхню концептуальну еволюцію та значення у контексті сучасних урбанізаційних процесів. Уточнено та поглиблено теоретичний апарат дослідження урбанізаційних процесів шляхом акцентування на їхній багатовимірній природі. У межах дослідження запропоновано авторське визначення поняття «урбанізація», як багатовимірного соціально-економічного процесу, зумовленого трансформацією способу виробництва, який проявляється в зростанні

питомої ваги міського населення, концентрації економічної активності у міських агломераціях, зміні просторової організації територій та поширенні міського способу життя. Проаналізовано методологічні підходи до оцінювання рівня урбанізації територій. Подолано обмеження традиційного розуміння урбанізації виключно як приросту міського населення та забезпечено більш глибоке й багатовимірне вивчення динаміки урбанізації. Проаналізовано динаміку урбанізаційних процесів в Україні у порівнянні з глобальними та європейськими тенденціями. Встановлено, що на відміну від розвинених країн, де урбанізація супроводжується поліцентричним розвитком, зростанням ролі малих і середніх міст, а також стабільною демографічною ситуацією, в Україні цей процес має асиметричний і фрагментарний характер. Розкрито демографічний вимір сучасної урбанізації в Україні, акцентовано увагу на ключових структурних процесах, що впливають на динаміку й просторову конфігурацію урбанізованих територій. Ідентифіковано просторово-часові особливості формування та трансформації системи розселення в Україні, які відображають глибокі структурні диспропорції, що склалися у процесі урбанізаційного розвитку. Розраховано та проаналізовано систему кількісних і якісних показників, що характеризують просторову структуру розселення в Україні. Проведено оцінку щільності населення, рівня урбанізації, середньої людності поселень, середньої густоти поселень, середньої відстані між поселеннями. Застосовано модель «ранг-розмір» для аналізу структурних характеристик міської системи в Україні. За її допомогою здійснено оцінку відповідності фактичного розподілу міських населених пунктів теоретичній ієрархії, що дозволило виявити наявність порушень у просторовій структурі розселення. Здійснено емпіричну оцінку взаємозв'язку між рівнем урбанізації та основними показниками соціально-економічного розвитку регіонів України. Встановлено, що урбанізаційні процеси виступають вагомим чинником територіальної економічної динаміки. Для кількісного аналізу використано методи рангової кореляції (Спірмена, Фехнера, Кендала), які дозволили виявити статистично значущі залежності між рівнем урбанізації та економічною активністю. Обґрунтовано роль міських агломерацій як драйверів економічного розвитку. Поглиблено теоретичні засади й здійснено емпіричне обґрунтування ролі міських агломерацій як ключових структурних одиниць, що генерують соціально-економічну динаміку на регіональному та національному рівнях. Розроблено науково-методичні підходи до ідентифікації міських агломерацій в умовах статистичної невизначеності, які поєднують демографічні, морфологічні та функціональні критерії. У роботі підкреслено, що формування ефективної агломераційної політики потребує розробки механізмів міжмуніципального партнерства, інституціоналізації агломераційних утворень, інтеграції транспортної, соціальної та економічної інфраструктури.

2. The dissertation reveals theoretical foundations and improves methodological approaches, formulates applied recommendations for the analysis of urbanization processes. A comprehensive analysis and generalization of the stages of development of scientific thought on urbanization as a multidimensional socio-economic phenomenon has been carried out. Key classical and modern scientific approaches that have formed the theoretical and methodological basis of modern urban studies have been systematized. The specifics of interdisciplinary concepts have been characterized, and their advantages and limitations in interpreting urbanization processes have been identified. A critical analysis of existing scientific approaches to the interpretation of key concepts, in particular "urbanization," "city," and "settlement system," has been carried out. The main interpretative frameworks for each of the terms are identified, and their conceptual evolution and significance in the context of contemporary urbanization processes are revealed. The theoretical apparatus for studying urbanization processes is refined and deepened by emphasizing their multidimensional nature. Within the framework of the study, the author proposes a definition of the concept of "urbanization" as a multidimensional socio-economic process caused by the transformation of the mode of production, which manifests itself in the growth of the urban population, the concentration of economic activity in urban agglomerations, changes in the spatial organization of territories, and the spread of the urban way of life. Methodological approaches to assessing the level of urbanization of territories are analyzed. The limitations of the traditional understanding of urbanization exclusively as an increase in the urban population are overcome, and a more in-depth and multidimensional study of the dynamics of urbanization is provided. The dynamics of urbanization processes in Ukraine are analyzed in comparison with global and

European trends. It has been established that, unlike developed countries, where urbanization is accompanied by polycentric development, the growing role of small and medium-sized cities, and a stable demographic situation, in Ukraine this process is asymmetrical and fragmented. The demographic dimension of modern urbanization in Ukraine is revealed, with an emphasis on key structural processes that influence the dynamics and spatial configuration of urbanized territories. The spatial and temporal features of the formation and transformation of the settlement system in Ukraine are identified, reflecting the deep structural imbalances that have developed in the process of urbanization. A system of quantitative and qualitative indicators characterizing the spatial structure of settlement in Ukraine is calculated and analyzed. An assessment of population density, urbanization level, average population of settlements, average density of settlements, and average distance between settlements has been carried out. The “rank-size” model has been applied to analyze the structural characteristics of the urban system in Ukraine. With its help, the correspondence of the actual distribution of urban settlements to the theoretical hierarchy was assessed, which made it possible to identify violations in the spatial structure of settlement. An empirical assessment of the relationship between the level of urbanization and the main indicators of socio-economic development of the regions of Ukraine was carried out. It was established that urbanization processes are a significant factor in territorial economic dynamics. For quantitative analysis, rank correlation methods (Spearman, Fechner, Kendall) were used, which made it possible to identify statistically significant dependencies between the level of urbanization and economic activity. The role of urban agglomerations as drivers of economic development is substantiated. The theoretical foundations are deepened and an empirical substantiation of the role of urban agglomerations as key structural units that generate socio-economic dynamics at the regional and national levels is carried out. Scientific and methodological approaches to identifying urban agglomerations in conditions of statistical uncertainty have been developed, combining demographic, morphological, and functional criteria. The work emphasizes that the formation of an effective agglomeration policy requires the development of mechanisms for intermunicipal partnership, institutionalization of agglomeration formations, and integration of transport, social, and economic infrastructure.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Березорудський А. М. Аналіз особливостей та динаміки просторового розселення в Україні. Актуальні напрями статистичного аналізу економічного розвитку на макро- та мезорівнях : монографія / За заг. ред. к.е.н., доцента Ю. О. Ольвінської. Одеса, 2025. С. 149–183. (1,76 д. а.)
- 2. Березорудський А. М. Аналіз особливостей просторового розселення населення Одеської області. Ефективна економіка. 2024. № 10. (0,84 д.а.)
- 3. Березорудський А. М. Теоретичні аспекти дослідження сучасних урбанізаційних процесів. Науковий вісник Одеського національного економічного університету. 2024. Т. 9, № 322. С. 7–14. (0,69 д. а.)
- 4. Березорудський А. М. Сучасні методика оцінки урбанізованості міських територій: теоретичні та практичні аспекти. Економіка та суспільство. 2024. № 69. (0,80 д. а.)
- 5. Березорудський А. М. Моноцентричність і урбанізація: аналіз регіонів України. Grail of Science. 2025. № 48. С. 103–108. (0,35 д. а.)
- 6. Березорудський А. М. Демографічний вимір субурбанізації в Україні у світлі теорій міського розвитку. Глокалізаційні аспекти інноваційного розвитку економіки : збірник матеріалів Всеукраїнської

науковопрактичної конференції молодих вчених (м. Одеса, 20 жовтня 2022 р.). Одеса: ОНЕУ, 2022. С. 12–13. (0,13 д. а.)

- 7. Березорудський А. М. Дослідження урбанізації та розвитку міст на тлі еволюції наукових концепцій. Наукові проблеми господарювання на макро, мезо та мікроекономічному рівнях : зб. матеріалів XXI Міжнар. наук.практ. конф. (м. Одеса, 2627 квітня 2023 р.). Одеса: ОНЕУ, 2023. С. 297–298. (0,12 д. а.)
- 8. Березорудський А. М. Визначення рівня урбанізованості регіонів України. Актуальні аспекти сучасної статистичної науки і практики : матеріали Міжнар. науковопрактичної конференції пам'яті проф. А. З. Підгорного (м. Одеса, 31 травня 2023 р.). Одеса: ОНЕУ, 2023. С. 23–25. (0,11 д. а.)
- 9. Березорудський А. М. Оцінка динаміки рівня урбанізації регіонів України. Глокалізаційні аспекти інноваційного розвитку економіки : зб. матеріалів Всеукр. наук.практ. конф. молодих вчених (м. Одеса, 13 жовтня 2023 р.). Одеса: ОНЕУ, 2023. С. 8–9. (0,13 д. а.)
- 10. Березорудський А. М. Огляд диференційної моделі урбанізації: теоретичні засади та практична значимість. Наукові проблеми господарювання на макро, мезо та мікроекономічному рівнях : зб. матеріалів XXII Міжнар. наук.практ. конф. (м. Одеса, 2526 квітня 2024 р.). Одеса: ОНЕУ, 2024. С. 205–206. (0,12 д. а.)
- 11. Березорудський А. М. Розподіл районів Одеської області за правилом «рангрозмір». Глокалізаційні аспекти інноваційного розвитку економіки : зб. матеріалів Всеукр. наук.практ. конф. молодих вчених (м. Одеса, 18 жовтня 2024 р.). Одеса: ОНЕУ, 2024. С. 10–11. (0,12 д.а.)
- 12. Березорудський А. М. Економічна урбанізація в Україні: регіональні особливості. Управління розвитком соціально-економічних систем : матеріали IX Міжнародної науковопрактичної конференції присвячена пам'яті професора Григорія Євтіювича Мазнева (м. Харків, 67 березня 2025 р.). Харків : ДБТУ, 2025. Ч. 1. С. 475479. (0,15 д. а.)
- 13. Березорудський А. М. Аналіз щільності населення регіонів України. Сучасні стратегії сталого розвитку держави та суспільства: наукові горизонти та перспективи : збірник матеріалів III науковопрактичної конференції за міжнародною участю (м. Хмельницький, 25 лютого 2025 р.). Хмельницький: ХНТУ, 2025. Т. 2. С. 220–224. (0,13 д. а.)
- 14. Березорудський А. М. Демографічна концентрація в Україні: аналіз групування міських населених пунктів. Стратегічні напрями соціально-економічного розвитку держави в умовах глобалізації : матеріали VI Міжнародної науковопрактичної конференції (м. Хмельницький, 16 січня 2025 р.). Хмельницький: ХУУП, 2025. С. 22–23. (0,13 д. а.)
- 15. Березорудський А. М. Оцінка просторової концентрації населення на прикладі територіальних громад Одеської області. Наукова спадщина Михайла ТуганБарановського як концептуальне підґрунтя суспільного розвитку : збірник наукових праць Міжнародної науковопрактичної конференції (м. Київ, 29 січня 2025 р.). Київ: ДУ Інст екон. та прогноз. НАН України, 2025. С. 252–255. (0,16 д. а.)
- 16. Березорудський А. М. Аналіз динаміки рівня урбанізації в країнах Європи. Наукові проблеми господарювання на макро, мезо та мікроекономічному рівнях : збірник матеріалів XXIII Міжнародної науковопрактичної конференції (м. Одеса, 2425 квітня 2025 р.). Одеса: ОНЕУ, 2025. С. 258–259. (0,20 д. а.)
- 17. Березорудський А. М. Статистичні аспекти ідентифікації та оцінки агломерацій в Україні: проблеми та підходи. Актуальні аспекти сучасної статистичної науки і практики : збірник матеріалів III Міжнародної науковопрактичної конференції пам'яті проф. А. З. Підгорного (м. Одеса, 6 червня 2025 р.). Одеса: ОНЕУ, 2025. С. 8–10. (0,20 д. а.)

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0121U100030; 0124U003641;

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ольвінська Юлія Олегівна
2. Yuliia O. Olvinska

Кваліфікація: к. е. н., доц., 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5871-2647

Додаткова інформація: ;;Google scholar:

[https://scholar.google.ru/citations?user=JUf3_AIAAAAJ&hl=ru;ORCID ID 0000-0002-5871-2647](https://scholar.google.ru/citations?user=JUf3_AIAAAAJ&hl=ru;ORCID%20ID%200000-0002-5871-2647)

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 02071079

Місцезнаходження: вул. Преображенська, 8, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Юрченко Олександр Анатолійович
2. Oleksandr Yurchenko

Кваліфікація: к. е. н., доц., 08.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8447-6510

Додаткова інформація: https://scholar.google.com/citations?hl=ru&user=OZmcP_cAAAAJ

Повне найменування юридичної особи: Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

Код за ЄДРПОУ: 45307965

Місцезнаходження: вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Комунальна

Сфера управління: Держадміністрація

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Попадинець Назарій Миколайович
2. Nazarii M. Popadinets

Кваліфікація: д. е. н., с.д., 08.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7556-6135

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Львівська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 02071010

Місцезнаходження: вул. Степана Бандери, буд. 12, Львів, 79013, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Тарасова Кристина Ігорівна

2. Krystyna I. Tarasova

Кваліфікація: к.е.н., доц., 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9072-0591

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com/citations?user=5XXplzMAAAAJ&hl=uk&oi=ao>

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 02071079

Місцезнаходження: вул. Преображенська, 8, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Карпов Володимир Анатолійович

2. Volodymyr A. Karpov

Кваліфікація: к.е.н., доц., 08.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9968-8380

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com/citations?hl=uk&user=DvIMsCwAAAAJ>

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 02071079

Місцезнаходження: вул. Преображенська, 8, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Грінченко Раїса Володимирівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Грінченко Раїса Володимирівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Сачук Юлія Анатоліївна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна